

MMM, Elintarvikemarkkinalainsäädännön toisen vaiheen muutosten ohjausryhmän 2. kokous

Aika: Perjantai 21.3.2025 klo 9–11

Paikka: Valtioneuvoston linna, nh. Plenum, [Teams-kokous](#)

Paikalla:

Puheenjohtaja:

Päivi Nerg, valtiosihteeri, maa- ja metsätalousministeriö

Varapuheenjohtaja:

Pekka Pesonen, kansliapäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet

Jukka Ihanus, yhteiskuntasuhdejohtaja, Elintarviketeollisuusliitto ry

Tuula Loikkanen, toimitusjohtaja, Päivittäistavarakauppa ry

Johan Åberg, maatalousjohtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Asiantuntijat

Minna-Mari Kaila, osastopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö

Markus Lounela, hallitusneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Anna-Leena Miettinen, maatalousneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Sihteerit

Aino Grönman, hallitussihteeri, maa- ja metsätalousministeriö

Pekka Sandholm, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö

1. Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen, totesi läsnäolijat ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Edellisen kokouksen pöytäkirja on jo hyväksytty sähköpostitse ennen kokousta.

2. Valmisteluryhmän raportti työn etenemisestä –

Valmisteluryhmän pj. Kaila

Pykäläkohtaisen läpikäynnin analyysi

Kv. vertailu

OM konsultaatio

Sektorin kuulemiset

Valmisteluryhmän puheenjohtaja esitteli yleisesti valmisteluryhmän työtä.

Elintarvikemarkkinalakia on valmisteluryhmässä käyty läpi säännöskohtaisesti ja arvioitu muutostarpeita. Valmisteluryhmässä on ollut hyvää ja aktiivista keskustelua. On esitetty monia ja vaihtelevia näkökulmia.

Valmisteluryhmässä on keskusteltu tavoitepykälän sisällyttämisestä elintarvikemarkkinalakiin. Lisäksi valmisteluryhmässä on keskusteltu uudesta säännöksestä poikkeuksellisten olosuhteiden myötä sopimusneuvottelujen käynnistämiseksi (esim. kustannuskriisin tai muun arvoketjua kohtaavan kriisin perusteella).

Lisäksi valmisteluryhmässä on keskusteltu yleislausekkeen eli nk. ”sateenvarjopykälän” sisällyttämisestä lakiin sekä kaupallisten kustotoimien käännetystä todistustaakasta. Tämä aiheutti näkemyksiä ja keskustelua myös ohjausryhmässä.

Palautusten osalta on havaittu valmisteluryhmässä muutostarvetta. Lisäksi liikesalaisuuksien suojaaminen ja mahdollisten sisäisten palomuurien rakentaminen on noussut valmisteluryhmässä keskusteluun.

Elintarvikemarkkinavaltuutetun priorisointimahdollisuutta on haluttu vahvistaa. Myös datan avoimuus ja Private Label-tuotteet ja niiden mahdollisen suosimisen kieltä ovat puhututtaneet ja jakaneet mielipiteitä valmisteluryhmässä.

Keskusteltiin ohjausryhmässä Suomen poikkeuksellisesta markkinatilanteesta elintarviketeollisuudessa ja vähittäiskaupassa. Tieto on nykyisin markkinoilla käytettävissä laajasti. Tarvitaan myös EU-sääntelyä tukemaan. Vaikka tunnistetaan Private Label tuotteisiin liittyvät riskit, niin toisaalta PL-tuotteet voivat alentaa uusien toimijoiden kynnyttä päästä elintarvikemarkkinoille. Toisaalta toimijoiden keskuudessa pelätään oman kustannusrakenteen vuotamisen puolesta, mutta tuottajapuolella tämä ei ole niin suuri pelko.

Private Label-keskustelussa toivotaan reiluja pelisääntöjä tuotteiden valmistukseen. Luottamuksellisen tiedon suojaaminen on tärkeää. Yrityksissä, joissa on brändi- ja PL-tuotteiden valmistusta, kaupalla on kaksoisrooli myyjänä ja valmistajana. Markkinat ei toimi ihanteellisella tavalla, jos ostajapuolella on tiedossa myyjän kustannusrakenne. Kilpailua- ja markkinataloutta halutaan vahvistaa.

PL-tuotteiden suosimisen kiellon idea tulee digimarkkina-asetuksessa, jossa EU on puuttunut määräävässä markkina-asemassa olevien toimijoiden markkinaan. Määräävän markkina-aseman väärinkäytön sääntely on tärkeää.

Valmisteluryhmässä on lisäksi noussut prosessuaaliseen puoleen ehdotuksia, mutta valmisteluryhmässä on keskitytty vaikuttavampiin toimiin. Lisäksi on puhuttu hinnoittelujaksoista ja huutokauppanettelystä.

Keskusteltiin siitä, että UTP-direktiivin päivitys on tulossa, joten tämän muutoksen jälkeen on joka tapauksessa tulossa uusi muutosvaihe. Odotetaan myös KKV:lta tutkittua tietoa PL-tuotteista.

Keskusteltiin EU-valmistelun etenemisestä. UTP-direktiivin muutokset etenevät EU:ssa tällä hetkellä hyvin. On mahdollista, että muutoksia saadaan mukaan tähän toisen vaiheen kansalliseen muutostyöhön. CMO-asetuksen osalta EU:ssa on kiire, mutta CMO on myös kiistanalaisempi kokonaisuus EU-tasolla.

Ohjausryhmä katsoo, että valmisteluryhmä on löytänyt olennaiset asiat aikataulun puitteissa huomioiden jatko-osan tulon. Ohjausryhmä arvioi, että kv-vertailu on ollut tarpeellista ja toivottiin syvempää analyysiä muutamaa maahan (Ranska, Uusi-Seelanti). Hallituksen esitykseen myös tulossa kansainvälistä vertailua.

Ohjausryhmä piti hyvänä, että valmisteluryhmässä ollaan konsultoimassa oikeusministeriötä säännöselähdösten perustelailisista kysymyksistä. Kuulemisia on myös toteutettu ja yhä toteuttamassa, mitä pidettiin ohjausryhmässä tarpeellisena.

3. Jatkovalmistelu

Käytiin läpi lainsäädäntöhankkeen aikataulua. Todettiin, että ollaan suunnitellussa aikataulussa. Aikatauluun vaikuttaa myös se, mitä EU-puolelta tulee elintarvikemarkkinalakiin liittyen.

4. Muut asiat

Seuraava ohjausryhmän kokous on 4.6.2025.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti ohjausryhmää kokouksesta ja valmisteluryhmää valmistelusta.

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa klo 10.34.